

KVARTERISTAI SVEIKINA: BRONISLAVUI KARMAZAI – 70

Mūsų kolega Bronislavas, arba, kaip dažniausiai jį kreipiamės, Bronius, mokslus krimto Vilniuje, nors gimė vėlyvą 1951 m. rudenį, lapkričio 13 d., Gardino srityje (Baltarusijos Respublika). 1969 m. jis baigė Vilniaus 33-iąją vidurinę mokyklą ir tais pačiais metais įstojo į Vilniaus universitetą. 1974-aisiais, įgijęs geonuotraukos ir naudingųjų iškasenų telkinių paieškos specialybę, B. Karmaza profesinę veiklą pradėjo Geologijos valdyboje, kur dirbo Kompleksinės geologinės ekspedicijos aerometodų grupėje. Tuo pat metu jis gilino žinias Geologijos instituto neakivaizdinėje aspirantūroje. Sunkiais pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos kūrimosi metais Bronius trumpai darbavosi kitoje srityje, bet 1994-aisiais ryžtingai grįžo į geologiją, įsidarbino Geologijos institute ir 1995 m. apgynė daktaro disertaciją „Pleistoceno kontinentinio apledėjimo Skandinaviškos srities rytinio sektoriaus litogenetinių kompleksų atskleidimas aerofotonuotraukose (Lietuvos atraminių rajonų pavyzdžiu)“ (vadovas A. Gaigalas). Šiame darbe buvo nustatyti geologinio aerofotonuotraukų dešifravimo galimybės įtaką darantys gamtiniai veiksniai. Lietuva pagal kvartero nuogulų dešifruojamumo laipsnį buvo suskirstyta į rajonus, taip pat susisteminti ir nustatyti nauji kvartero nuogulų litogenetinių tipų dešifravimo požymiai bei parengtos metodinės rekomendacijos. Šie darbai lėmė ir

Bronislavas Karmaza. V. Baltrūno nuotr.

naujus Broniaus ir jo kolegų mokslinių tyrimų objektus – tai saugomos teritorijos, geologijos paminklai, archeologinių stovyklaviečių aplinkos geologiniai, geomorfologiniai ir hidrogeologiniai tyrimai, kt. Pavyzdžiui, detalai tyrinėti Kauno marių ir Aukštadvario regioniniai parkai, Balbieriškio ir Škėvonių atodangos, Ustronės riedulynas, Velnio duobė ir daug kitų geopaveldo objektų. Paminėtini ir kartu su Geologijos instituto kolegomis vykdyti bei Lietuvos mokslo tarybos remti mokslo programų tyrimai („Akmens amžius Pietų Lietuvoje“, „Raigardo slėnio – unikalios kultūros ir gamtos paminklo – raida ir vaidmuo dvasinėje kultūroje“, „Kultūrinio landšafto raida per 5000 metų Virvytės, Minijos,

Varduvos aukštupiuose“ ir kt.), kurių rezultatai apibendrinti kolektyvinėse monografijose.

Keičiantis Lietuvoje mokslinių tyrimų prioritetams ir mokslininkų darbo vertinimų kriterijams, po truputį tyrimus teko kreipti labiau fundamentine kryptimi, o darbo rezultatus skelbti tarptautiniuose, kuomet didesnio cituojamumo žurnaluose anglų kalba. Broniaus dėmesys nukrypo į kvartero nuogulų stratigrafiją ir paleomagnetizmą (tyrinėti Daumantų, Šlavės, Snaigupėlės, Netiesų ir kt. pjūviai), moreninių nuogulų sandarą ir daugianariškumą (tyrinėti Dainavos, Žemaitijos, Medininkų, Baltijos moreniniai sluoksniai). Dalyvavimas ankstesniuose Lietuvos mokslo tarybos skelbtuose konkursuose suteikė patirties ir lėmė, kad pavyko gauti finansavimą ir sudalyvauti tolimose, ledynų aplinkos tyrimams skirtose ekspedicijose: 2007 m. Grenlandijoje, o 2011 m. Islandijoje. Patirtis, įgyta tiesiogiai stebint žemyninių ledynų sedimentacines aplinkas, vėliau sėkmingai panaudota Lietuvos glacialinių (moreninių) nuogulų tyrimuose. Tai ypač pravertė Šiaurės Lietuvoje tyrinėjant išstętas linijines morenines reljefo formas, kurios vadinamos drumlinoidais.

Krašto visuomenę dominančius taikomųjų tyrimų rezultatus Bronius kartu su kolegomis skelbė leidyklos „Versmė“ monografijų serijoje „Lietuvos valsčiai“ – spausdintos ar skaitmeninės formos straipsniuose lietuvių kalba. Čia jam labai pravertė dar

Kompleksinėje geologinėje ekspedicijoje įgyta geologinio kartografavimo patirtis. Taip buvo parengtos išsamios ir gausiai iliustruotos publikacijos apie Gelvonų, Onuškių, Semeliškių, Aukštadvario, Naujamiesčio ir kt. vietovių geologiją, geomorfologiją, geopaveldą ir naudingąsias iškasenas (prieiga internete: www.versme.lt).

Šiandien norisi akcentuoti ne vien B. Karmazos geologijoje nuveiktus darbus, bet ir asmenybės bruožus. Matyt, dar jaunystėje žaisdamas futbolą Bronius išsiugdė kolektyviškumo pradmenis, nes šiandien jis – patikimas kvartero geologijos tyrėjų komandos narys, visada kruopščiai atliekantis savo užduotis, reikalui esant – draugiškai ištiesiantis pagalbos ranką kolegoms. O ką jau kalbėti apie kvartero tyrėjus vienijantį seminarą, kurį kartu su žmona, taip pat kvartero tyrėja, mokslų daktare Danguole, jiedu kiekvieną pavasarį rengia savo sodyboje!

Nors nugyventi metai ir palieka ženklus kūne, bet įgyta patirtis leidžia sėkmingai žengti dar nepramintais takais ir atrasti kažką naujo. O ir parako dar yra – o-ho-ho kiek! Tad, mielas kolega, būk tvirtas ir darbingas, o gyvenimo džiaugsmą semk iš jaunystę spinduliuojančių dukrų Viktorijos ir Godos, sūnaus Juozapo bei viso būrio šaunių vaikaičių: Augusto, Vasario ir Mildos, Arijono, Stepo, Vinco ir Elenos. Sveikiname ir tvirtai spaudžiame dešinę!

Kolegų vardu
Valentinas Baltrūnas